

POLITIKKUR

Løgmaður:

Føroyar eru **partur** av vesturheiminum

Í einari uttanríkispolitiskari frágreiðing verður staðfest, at Føroyar eru meira virknar enn nakrantíð fyrr á uttanríkispolitiska økinum

Árni Gregersen

Føroyar eru ikki ein sjálvstøðug tjóð, men seinnu árin hava føroyingar fingið høvi at viðgera fleiri og fleiri uttanríkispolitisk mál.

Gjøgnum nógv ár hava føroyskir myndugleikar sjálvir samráðst við útlendingar um fiskivinnuavtalur, men nú eru eisini viðurskifti, sum føroyingar sjálvir hava samráðst um.

Løgmaður, sum umsitur uttanríkispolitikk, hevur lagt eina frágreiðing fyri Løgtingið um uttanríkispolitisku viðurskiftini.

– Seinastu mongu árin hevur leikluturin hjá landsstýrinum á uttanríkispolitiska økinum verið alt sjónligari. Sum framkomið og væl skipað oyggjasamfelag og fiskivinnutjóð hava Føroyar ein týðandi leiklut í altjóða samfelagnum, stendur í frágreiðingini til Løgtingið.

Tað er soleiðis, at føroyskur uttanríkispolitikkur verður rikin við heimildum í heimastýrslógini, men eisini í uttanríkispolitisku lógini frá 2005.

Tá ið talan er um yvirtikin málsøkið skipar uttanríkispolitiska lógin frá 2005, saman við siðvenju á økinum, karmarnar fyri luttøku Føroya í altjóða samfelagnum.

Dømi um beinleiðis millumtjóðasamráðingar eru bilateralar handilssamráðingar og millumtjóða fiskivinnusamstarv.

Í teimum førum, har máløkinu ikki eru yvirtikin er tað soleiðis, at Føroyar sambært Fámjins-skjalinum skulu takast við uppá ráð við tí fyri eyga, at Føroyar fáa veruliga ávirkan á politikkin.

Felags økir

Á nøkrum økjum er tað tó soleiðis, at landsstýrið ikki einsamt kann taka avgerðir og gera avtalur, sjálvst um talan er um yvirtikin málsøkir.

Tað er í teimum førum, tá ið talan er um økir, sum viðvíkja bæði Føroyum og Grønlandi, men ikki Føroyum.

Dømi um hetta eru NEAFC, NAFO og NASCO, sum eru felagsskapir um fiskiveiðusamstarv í altjóða sjógvi, har Danmark er um-

Løgmaður hevur lagt frágreiðingina um uttanríkispolitikk fram

» **Vit hava langa siðvenju fyri at samstarva væl við Russland. Kortini skal eingin ivi valda um, at Føroyar í trygdarpolitiskum høpi eru ein samanrunnin partur av vesturheiminum**

KAJ LEO JOHANNESSEN

boðað í sáttmálanum gjøgnum ES. Í hesum felagskapunum eru Føroyar og Grønland við í felag undir heitinum DFG – Danmark, Føroyar og Grønland.

Hendan skipanin hevur sum fortreyt, at Føroyar og Grønland hava somu áhugamál, tí londini hava bert eina atkvøðu.

Avtalan er, at tað landið, sum hevur størstu áhugamálini á økinum avger, hvussu atkvøðast skal. Er ósemja um, hvussu atkvøðast skal, er avtalan, at so atkvøður DFG als ikki.

Trygdarmál

Fyri at tryggja føroyskum myndugleikum veruliga ávirkan á felagsmál, ið viðvíkja Føroyum, eitt nú á verju- og trygdarpolitiska økinum, var tað sokallaða Fámjins-skjalið undirskrivað.

Í skjalinum verður staðfest, at Danmark skal taka Føroyar við uppá ráð, tá ið málini viðvíkja Føroyum og uttanríkispolitisku stöðuna hjá Føroyum.

Í samsvari við hetta hava umboð fyri landsstýrið lutikið í m.a. ymsum greiningararbeiði hjá danska verjumálaráðnum.

Tíðliga í 2014 varð stór greiningarverkætlan sjósett av danska verjumálaráðnum til tess at greina tør og virkisføri hjá donsku verjuni í arktiska økinum og í Føroyum.

Uttanríkstænastan fylgir hesum arbeiði yvirskipað, og fiskimálaráðið og aðrir myndugleikar í Føroyum hava eisini ymsar leiklutir í greiningararbeiðinum.

Ætlandi, so fer danska verjumálaráðið at leggja hesa frágreiðingina fram í vár.

Trygdarpolitiska stöðan er rættuliga nógv broytt í seinastuni. Serliga eru tað viðurskiftini millum Ukraína, Russland og vesturheimin, sum hava eru munandi broytt.

Hóast broytingar og tann spenning millum londini, sum stöðan í Ukraína hevur elvt til, so verður ikki mett, at hetta hevur ávirkað sam-

starvið millum partarnar í arktiska økinum.

Í frágreiðingini til Løgtingið verður sagt, at allir partar framvegis raðfesta góða samstarvið um Arktis.

Handilsøkið

Føroyar hava síðani 1991 gjørt altjóða handilssáttmálar og hava júst nú handilsavtalur við 31 lond – 28 teirra eru limir í ES.

Ein handilssáttmáli er gjørdur afturat, men ikki góðkendur av myndugleikunum. Tað er frihandilsavtalan við Turkaland.

Síðani 1977 hava Føroyar havt fiskivinnuavtalur við Russland. Hetta hava vit framvegis, men vit hava eisini roynt at fáa eina handilsavtalu við landið, men higartil hevur hetta ikki eydnast.

– Tað er einki at taka seg aftur í, at laksur og uppsjóvarfiskur standa fyri meginpartinum av okkara útflutningi til eystanlond. Fáa vit beint burtur tollforðingarnar, letur tað veruliga dyrnar upp fyri enn størri út-

Annika Olsen hevur í ár boðað frá, at Føroyar framvegis eiga at fáa sjálvstøðugan limaskap í Norðurlandaráðnum

Bill Justinussen er í lötuni formaður í Útnorðurráðnum

flutningi til hesar marknaðir, sigur lögmaður í frágreiðingini til Løgtingið.

Russland er í gongd við at gera eina handilssamgongur, so tá ið tað arbeiðið er liðugt, fer at bera til at gera avtalu við handilssamgonguna.

Hoyvíkssáttmálin hevur fingið nógvar ákoyringar, men sambært frágreiðingini, so hevur hann økt um handilin millum Føroyar og Ísland. Løgmaður vísir á, at sáttmálin nú verður eftirhugdur og er tað neyðugt, so verður hann endurskoðaður.

Norðurlandskt samstarv

Føroyar hava í nógv ár tikið lut í norðurlandska samstarvinum, men enn eru fleiri forðingar.

Landsstýriskvinnan Annika Olsen, hevur boðað frá, at Føroyar ynskja at fáa fullan limaskap í Norðurlandaráðnum.

Nógvar handilsforðingar og aðrar forðingar eru beindar burtur í norðurlandska samstarvinum, men enn eru eftir

og teimum verður arbeiðt við.

Ein annar partur av norðurlandska samstarvinum er Útnorðurráðið, har Føroyar í lötuni hava formannin, Bill Justinussen, Miðflokkurin.

Frágreiðingini til Løgtingið vísir greitt, at Føroyar luttaka meira og meira í millumtjóða samstarvi.

Við hvørt eru spurnignar settir til ymisk viðurskifti. Seinast tá ið lögmaður var á vitjan í Moskva og var við til at lata upp fyri meirsølu av laks og uppsjóvarfiski til Russlands.

Hetta hendi, meðan spenningurin var størstur um Ukraína.

Í framløgu síni undirstrikaði lögmaður stöðu Føroya:

– Vit hava langa siðvenju fyri at samstarva væl við Russland. Kortini skal eingin ivi valda um, at Føroyar í trygdarpolitiskum høpi eru ein samanrunnin partur av vesturheiminum.